

Näringsdepartementet

n.remissvar@regeringskansliet.se

kopia:

n.rtl.remissvar@regeringskansliet.se

ert DNR N2021/01813

Yttrande om Förslag till principer för att utse regionalstödscharta för perioden 2022–2027

Norrbottens Kommuner är ett förbund som ägs av de fjorton kommunerna i länet. Norrbottens Kommuner är inte ombedd att komma med synpunkter på förslaget men frågan är angelägen för länets samtliga kommuner och därför har förbundet valt att inlämna ett yttrande då förslaget bedöms kunna påverka små och medelstora företaget och näringslivets utveckling i samtliga kommuner.

Samråd har skett med Region Norrbotten.

Sammanfattande synpunkter

De statliga regionalstöden har en viktig funktion för Norrbottens företag och bidrar till lokal och regional utveckling. Stöden möter väl de konkurrensackdelar som glest befolkade områden med långa avstånd står inför och skapar möjligheter till livskraftiga företag som möjliggör en hållbar utveckling i hela landet. Norrbottens Kommuner välkomnar den föreslagna höjningen av stödnivåer detta område.

Norrbottens Kommuner konstaterar att den största förändring i det remitterade förslaget är att regionalstödsområdet är nästintill fördubblat samt att majoriteten av utökningen av regionalstödområdet består av det icke förhandsdefinierade C-område som är ett helt nytt tillskott i regionalstödschartan i Sverige. **Norrbottens Kommuner anser inte att ökningen är i sig är ovälkommen, så länge som tillgängliga medel ökar i samma omfattning och att de olika insatserna inte ställs i konkurrens med varandra.**

Vidare saknar det remitterade förslaget logik och aktuella referenser till de exkluderade orterna i de förhandsdefinierade C-områdena (exempelvis Luleå). I och med det anser Norrbottens Kommuner menar att **inga orter ska exkluderas i den karta som föreslås till EU-kommissionen.**

Norrbottnens Kommuner saknar ett konsekvent förhållningssätt vad gäller regionalstödens särskiljning från andra former av stöd samt befarar att utan analys och särskiljning kommer glesbygdsperspektivet att urholkas ur stödsystemet. Norrbottens Kommuner kan även konstatera att skrivningen där avfolkning i glest befolkade områden är borttagen under rubriken driftsstöd, vilken även här signalerar att glesbygdsperspektivet kommer i skymundan.

Norrbottnens Kommuner vill i sammanhanget lyfta ett bredare perspektiv på faktorer som medför negativa konkurrensnackdelar i glest befolkade områden i ett län som Norrbotten som långa avstånd till marknader och befolkningscentra, begränsade möjlighet till finansiellt riskkapital samt högre kostnader för att anställa personal där det råder kompetensbrist.

Transportbidraget, som är ett rättighetsstöd, ofta avgörande för företag som verkar i glesbygd, bör särskilt bevakas.

Stödnivåer

I förslaget till ny regionalstöds-karta ökas stödnivåerna för det förhandsdefinierade c-området till 20%, med tillägg på 10% för medelstora och 20% för små företag.

Norrbottnens Kommuner välkomnar de nya stödnivåerna och ser att denna förändring kan skapa en flexibilitet som möjliggör investeringar i svårfinansierade branscher i glest befolkade områden.

Utvidgning av stödkarta

Norrbottnens Kommuner uppfattar att den mest väsentliga förändring i förslaget för Sveriges del är att det nästan är en fördubbling av hur stor andel av befolkningen som de statliga regionalstöden ska nå. En övergripande synpunkt på förslaget i sin helhet är att det är det svårt att avgöra konsekvenser för små och medelstora företag i Norrbotten då **det saknas en budget eller någon form av ekonomisk konsekvensbeskrivning.**

Med utökning av täckning befarar Norrbottens Kommuner skulle medföra en risk att stöd till glest befolkade områden reduceras. **Därför bör medel för insatserna tillskjutas och tydligt avgränsas till respektive syfte.** Detta i form av olika regelverk, mått för bedömning och budgetar. De insatser som är relevanta för områden med låg BNP per capita och låg sysselsättning bör ha ett anpassat regelverk och separat budget.

Norrbottnen Kommuner anser inte att ökningen är i sig är ovälkommen, så länge som tillgängliga medel ökar i samma omfattning och att de olika insatserna inte ställs i konkurrens med varandra.

Uteslutning av orter

I förslaget utesluts vissa orter i det förhandsdefinierade C-området, där referensen är ett antal SAMS-områden, vilket är en inaktuell indelning som inte används mer. Logiken för exkluderingen är oklar och det finns inte heller någon relevant vägledning i kommissionens riktlinjer som ligger till grund för utformningen av stödkartan för exkluderingen av dessa

orter. Norrbottens Kommuner ser därför ingen anledning till att sätta denna begränsning i den karta som anmäls till EU-kommissionen.

Norrbottens Kommuner uppfattning är att, i den karta som anmäls till EU-kommissionen bör **inga orter exkluderas** i de förhandsdefinierade C-området.

Norrbottens Kommuner menar att logiken måste vara klar och referenserna aktuella om en exkludering av orter ska göras. Detta bör i så fall ske på nationell nivå. Inte i den karta som anmäls till EU-kommissionen.

Skärskiljande av andra stöd samt utmaningar i glest befolkade områden

I inledningen, punkt 4 i riktlinjerna för statligt regionalstöd, klargörs det att syftet med geografisk utveckling särskiljer regionalstöd från andra former av stöd, t.ex. stöd till forskning, utveckling och innovation, sysselsättning, utbildning, energi eller miljöskydd, som främjar andra mål av gemensamt intresse. Norrbottens Kommuner tolkning av stöden till de icke förhandsdefinierade områdena, som utgör ungefär hälften av stödets täckning är att dessa till stor del kan inbegripa just andra mål av gemensamt intresse. **Norrbottens Kommuner saknar därmed ett konsekvent förhållningssätt vad gäller regionalstödens särskiljning från andra former av stöd samt befarar att glesbygdsperspektivet kommer urholkas ur stödsystemet.** Med mått som låg BNP per capita och låg sysselsättning ställs dessa i motsättning till de mått som är relevanta för glest befolkade områden, där regionalstödet ursprungliga fokus varit.

Andra faktorer som negativt påverkar regional sammanhållning och konkurrensackdelar i glesa områden är bland andra:

- avstånd till marknad och/eller större befolkningscentra.
- produktion av varor som ska transporteras långa avstånd till marknaden.
- begränsade möjlighet till finansiellt riskkapital för små företag vilket ofta hänger ihop med låg fastighetsvärdering.
- företag i glesbygd som skapar jobb har begränsade möjligheter att kompetensförsörja och kan därmed få högre kostnader för personal vilket kan ställas i motsats i fallet då det råder hög arbetslöshet. I Norrbotten råder jämförelsevis låg arbetslöshet där en konkurrensackdel blir att attrahera personal.
- ej tillräckligt bra digital infrastruktur

Avsaknad av glesbygdsperspektivet

Norrbottens Kommuner kan även konstatera att skrivningen där avfolkning i glest befolkade områden är borttagen under rubriken driftsstöd, vilken även här signalerar att glesbygdsperspektivet kommer i skymundan. **Det kan befaras att med de glest befolkade områden glöms bort och styrmått baseras på numerär statistik, utan hänsyn till konsekvenser av avfolkning.** Norrbottens Kommuner ser det som viktigt att riktlinjerna

synkroniseras, harmoniseras och förankras med arbetet med utformning och översyn av regionalstödskartor, regelverk för försumbart stöd, samt andra regelverk som är avhängiga utförandet av arbetet som är kopplat till riktlinjerna.

Det råder redan i dag konkurrens om både regionala och statliga och regionala investeringsstöd. I Norrbotten är vissa kommuner särskilt gynnade av att större aktörer som investerar inom industrins gröna omställning. Det finns en risk att glesbygd inom kommunerna och vissa kommuner som inte direkt har en koppling till investeringar som görs missgynnas om budget inte matchar behov om glesbygdsperspektivet inte tydligt framgår. Det gäller även risken att vissa branscher som besöksnäring som verkar i glesbygd.

Transportbidraget

Förslaget nämner inga justeringar av transportbidraget, som är ett rättighetsstöd, ofta avgörande för företag som verkar i glesbygd.

Norrbottens Kommuner ser positivt på en oförändrad stödkarta och menar att **säkerställandet av medel till transportbidrag särskilt bör bevakas.**

För Norrbottens Kommuner



Claes Nordmark
Styrelseordförande



Ulrica Hammarström
Förste vice ordförande